

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1525-24

meddelad i Stockholm den 20 mars 2025

KLAGANDE

Staffanstorps kommun
245 80 Staffanstorp

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 27 februari 2024 i mål nr 4245-23

SAKEN

Bostadsanpassningsbidrag

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

1. Bostadsanpassningsbidrag lämnas av kommunen till en person med funktionsnedsättning för anpassning av dennes permanentbostad. Bostadsanpassningsbidrag lämnas för att anpassa och komplettera fasta funktioner i och i anslutning till bostaden. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig för sökanden.
2. Bostadsanpassningsbidrag lämnas inte om de sökta åtgärderna behöver utföras på grund av byggnadstekniska brister, eftersatt underhåll eller avsaknad av eller avsevärda brister i grundläggande bostadsfunktioner. Såvitt avser en- eller tvåbostadshus som sökanden låtit uppföra eller har låtit utföra ändringar av lämnas inte heller bostadsanpassningsbidrag när de sökta åtgärderna behöver

utföras på grund av avvikelser från bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

3. AA bor tillsammans med sina föräldrar i ett enbostadshus. Huset hör till en fastighet som ägs av hans föräldrar. Föräldrarna flyttade in i det då befintliga bostadshuset 2001. Under tidigt 2000-tal byggde de till huset samt ändrade markbeläggningen intill huset.
4. År 2022 ansökte AA om bostadsanpassningsbidrag för anpassningar i och utanför bostaden. Han var omyndig vid ansökningstillfället.
5. Staffanstorps kommun biföll ansökan delvis och avslog ansökan i övriga delar. Beträffande vissa av åtgärderna avslogs ansökan med motiveringen att behovet av åtgärderna hade uppkommit på grund av avvikelser från bygglagstiftningens krav vid tillbyggnaden och den nya markbeläggningen samt att fastigheten hade samma ägare vid tidpunkten för kommunens beslut som vid tidpunkten för de ändringarna.
6. AA överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Malmö som biföll överklagandet såvitt avsåg de åtgärder som behövde utföras på grund av avvikelser från bygglagstiftningens krav och återförvisade målet till kommunen för prövning av skäligen kostnader för dessa åtgärder. Förvaltningsrätten ansåg att bidrag inte kunde nekas på den av kommunen angivna grunden eftersom AA inte hade varit byggherre utan helt saknat rådighet över de byggnadstekniska bristerna ifråga.
7. Kommunen överklagade till Kammarrätten i Göteborg och anförde följande. Det är AAs föräldrar som har ansvarat för de åtgärder som avviker från bygglagstiftningens krav. Eftersom behovet av anpassningar i bostaden beror på avvikelser som AA, genom sina vårdnadshavare, får anses ha haft rådighet över är undantaget tillämpligt och bostadsanpassningsbidrag ska därför inte utgå.
8. Kammarrätten avslog överklagandet. Även kammarrätten ansåg att undantaget avseende åtgärder som behöver utföras på grund av avvikelser från bygglagstiftningens krav endast är tillämpligt när sökande och byggherre är samma person.

YRKANDEN M.M.

9. *Staffanstorps kommun* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kammarrättens dom och fastställa kommunens beslut såvitt avser de åtgärder som behövde utföras på grund av avvikelser från bygglagstiftningens krav.
10. AA anser att överklagandet ska avslås.

11. *Boverket* har i ett av Högsta förvaltningsdomstolen inhämtat yttrande anfört följande. Av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag och dess förarbeten framgår inte annat än att också en omyndig person ska ses som formell sökande. Barnsituationen omfattas dessutom av den generella skrivningen i förarbetena om att personer med funktionsnedsättning inte ska gå miste om rätten till bostadsanpassningsbidrag av en anledning som personen själv inte råår över. Sökanden bör inte nekas bidrag även om vårdnadshavarna har avvikit från tillgänglighetskraven.
12. *Sveriges Kommuner och Regioner*, som beretts tillfälle att yttra sig i målet, har anfört följande. Lydelsen av 8 § andra stycket lagen om bostadsanpassningsbidrag och dess förarbeten samt det förhållandet att sökanden numera alltid är den funktionshindrade själv talar starkt för att lagstiftarens avsikt är att bidrag ska beviljas när sökanden är någon annan i hushållet än den som i strid med bygglagstiftningens krav har ansvarat för uppförande eller utförande av ändringar i ett en- eller tvåbostadshus. Det bör kunna gälla även om sökanden är underårig och för talan i ärendet genom sina vårdnadshavare. I en del bidragssituationer kan det säkert finnas oklarheter i bedömningen kring vem i ett hushåll som haft ansvar för en viss byggnation eller tillbyggnad, särskilt om det finns flera fastighetsägare. I det aktuella ärendet framstår det dock som klart att det vid den tidpunkt då den aktuella tillbyggnaden utfördes, sökanden själv inte kunde ha något ansvar för utförandet och de avvikelser som gjorts från bygglagstiftningens krav.
13. *Institutet för mänskliga rättigheter* har inkommit med ett yttrande som tagits in i målet.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i Högsta förvaltningsdomstolen

14. Frågan är om en kommun har rätt att avslå ett omyndigt barns ansökan om bostadsanpassningsbidrag när de sökta åtgärderna behöver utföras på grund av att barnets vårdnadshavare avvikit från bygglagstiftningens krav.

Rättslig reglering m.m.

15. Enligt 3 § första stycket första meningen lagen om bostadsanpassningsbidrag lämnas bostadsanpassningsbidrag till en person med funktionsnedsättning (sökande) för anpassning av dennes permanentbostad.
16. Av 8 § första stycket 4 följer att bostadsanpassningsbidrag inte lämnas om de sökta åtgärderna behöver utföras på grund av avvikelser från bygglagstift-

ningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

17. Enligt 8 § andra stycket 1 tillämpas första stycket 4 endast när ansökan gäller ett en- eller tvåbostadshus som sökanden har låtit uppföra eller låtit utföra ändringar av.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

18. Det är enligt 3 § lagen om bostadsanpassningsbidrag personen med funktionsnedsättning som ska ansöka om bostadsanpassningsbidrag.
19. Enligt 8 § första stycket lämnas inte bostadsanpassningsbidrag om de sökta åtgärderna behöver utföras på grund av avvikelser från bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.
20. Den begränsningen gäller bara i vissa fall. Avser ansökan ett en- eller tvåbostadshus ska, enligt 8 § andra stycket 1, begränsningsregeln endast tillämpas om sökanden har låtit uppföra eller låtit utföra ändringar av huset.
21. I lagens förarbeten anges att bidrag ska, till skillnad från vad som tidigare gällde, kunna nekas på grund av avvikelser från bygglagstiftningen endast i särskilt utpekade fall. Bidrag kan nekas om det är sökanden som i egenskap av byggherre har avvikit från bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Bidrag ska alltså kunna beviljas även om bostaden när den byggdes eller byggdes om avvek från gällande bygglagstiftning, under förutsättning att det inte är sökanden som låtit uppföra bostaden eller låtit utföra ändringar i den. Syftet med ändringen är att personer med funktionsnedsättning inte ska gå miste om rätten till bostadsanpassningsbidrag för en anledning som vederbörande inte själv rår över (prop. 2017/18:80 s. 35 f. och 73).
22. Högsta förvaltningsdomstolen kan konstatera att varken lagtext eller motivuttalanden ger något stöd för att likställa vårdnadshavare eller annan ställföreträdare med sökanden vid tillämpning av 8 § andra stycket 1 lagen om bostadsanpassningsbidrag. Den regeln får tvärtom, som kammarrätten funnit, uppfattas på det sättet att undantaget vid avvikelser från bygglagstiftningens krav endast är tillämpligt när sökande och byggherre är samma person.
23. I det nu aktuella fallet är det AA som är sökande och det står klart att det inte är han som har låtit utföra de i målet aktuella ändringarna. Kommunen hade därmed inte rätt att avslå hans ansökan om bostadsanpassningsbidrag med motiveringen att behovet av åtgärderna hade uppkommit på grund av

avvikelser från bygglagstiftningens krav. Kommunens överklagande ska således avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Inga-Lill Askersjö, Mahmut Baran, Martin Nilsson och Mikael Westberg.

Föredragande har varit justitiesekreterarna Emma Hallström och Sara Öhlund.